

Mesečni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 31. januarja 2016

Povzetek

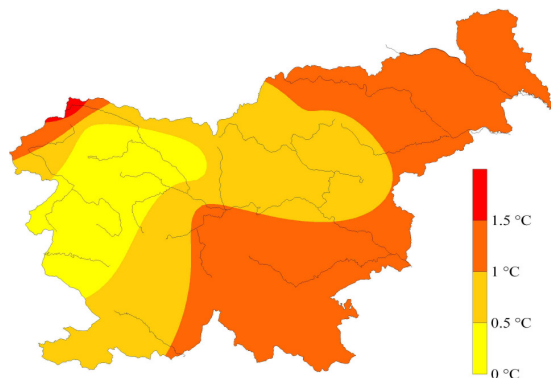
Januar je postregel najprej z obdobjem snežne odeje. Ko se je ta stalila, je sledila otoplitev in za njo ponovno obdobje hladnega vremena, ko so bile povprečne dnevne temperature zraka precej pod povprečjem kot tudi pod zmrziščem. Obdobje mraza je bilo stresno zlasti za ozimna žita, ker jih pred niskimi temperaturami zraka ni varovala snežna odeja. Mesec se je končal z otoplitvijo, ki je prinesla za ta čas nenavadno visoke, skoraj spomladanske temperature zraka, ki so ponovno dramile ozimna žita. Leska je ob takih razmerah zacvetela dobrih 14 dni prezgodaj glede na dolgoletno povprečje, prezgodnja toplota pa je prebudila tudi mali zvonček in nekatere okrasne rastline na vrtovih.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Po zelo suhem začetku zime v decembru, je bil januar bolj moker, večji del padavin smo zabeležili v prvi polovici meseca. Padavinskih dni je bilo od 10 do 12, na mariborskem in severozahodu Slovenije 7. Po dežju smo končno dočakali tudi nekaj snežnih dni. V Ratečah jih je bilo 5, v Novem mestu, Celju in Murski Soboti 6, v Ljubljani in Šmartnem pri Slovenj Gradcu 7 in v Mariboru 9. En snežni dan so zabeležili tudi v Biljah. Padavin je bilo v januarju nekaj več od povprečja, v večjem delu Slovenije za petino, na severozahodu ter v delu od Koroške, Pohorja in Kozjaka na severu, do Posavja na jugu pa za od 20 do 50 % več. Višine padavin so se gibale od 30 do 40 mm na severovzhodu, do 80 mm drugod, v Biljah so jih izmerili več kot 100 mm. Hladen prehod v novo leto je kmalu zamenjalo daljše toplo obdobje, nato sta se izmenjali še eno toplo in hladno obdobje. V teh menjajočih obdobjih so se najnižje temperature zraka v večjem delu zahodnega dela države spustile do -8°C oziroma do -5°C na Obali, na vzhodu tudi do okrog -14°C . Najvišje dnevne temperature zraka pa so se v toplih dneh povzpele do 13°C na severu, od 14 do 16°C na Goriškem, v osrednji Sloveniji in na Dolenjskem, drugod do $17,5^{\circ}\text{C}$. Povprečne dnevne vrednosti so bile v zahodni Sloveniji do 1°C nad povprečjem, na vzhodu pa, z izjemo osrednjega dela države, Koroške in Savinjske, za več kot 1°C višje od običajnih vrednosti. Sončni žarki so v januarju obsevali tla od 80 do 97 ur. Vsaj za petino več sončnega obsevanja so izmerili v osrednji Sloveniji, na Dolenjskem in Posavskem.

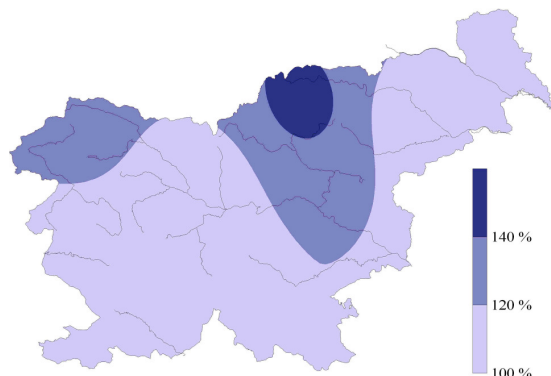
Mesečne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , $^{\circ}\text{C}$) in odklon mesečne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	3,1	15,5	-8,0
Portorož let,	5,0	17,4	-4,6
Ljubljana	1,1	14,6	-8,2
Novo mesto	1,2	15,6	-10,3
Celje	-0,1	16,5	-14,2
Maribor let,	0,2	17,0	-12,1
Murska Sobota	-0,2	16,3	-11,5
Rateče	-1,8	13,0	-13,2
Slovenj Gradec	-1,5	13,0	-14,3

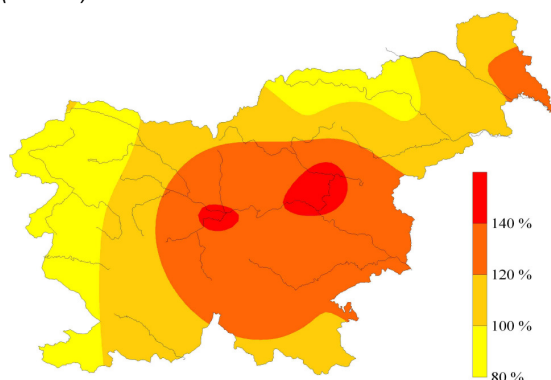
Mesečne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	padavinski
Bilje	105,1	19	12
Portorož let,	75,7	20	11
Ljubljana	76,3	19	12
Novo mesto	58,4	20	11
Celje	64,2	20	11
Maribor let,	39,8	24	7
Murska Sobota	35,6	20	11
Rateče	86,5	24	7
Slovenj Gradec	68,5	21	10

Mesečne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon mesečne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	93,2	8,2
Portorož let,	90,6	8,5
Ljubljana	81,9	8,0
Novo mesto	86,7	8,0
Celje	94,8	7,4
Maribor let,	96,5	6,6
Murska Sobota	79,2	7,3
Rateče	91,8	6,3
Slovenj Gradec	80,2	7,9

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Na Primorskem in ter ponekod na Štajerskem so bila tla v globinah 5 in 10 cm nekoliko toplejša, v osrednji in severovzhodni Sloveniji pa nekoliko hladnejša od dolgoletnega povprečja. Odstopanja so bila v obeh primerih nižja od 0,5 °C. Povprečne mesečne vrednosti so bile v večjem delu celinske Slovenije blizu 1 °C, na Goriškem in Obali pa od okoli 3 do 5 °C, le v Pomurju do pol stopinje C pod ničlo. Ob ohladitvi, ko tal ni pokrivala snežna odeja, je površinski sloj tal zamrznil, tla pa so se v vzhodni polovici države ohladila do okoli -4 °C, v osrednji Sloveniji do skoraj -3 °C, na Primorskem do okrog -1 °C na Obali in do skoraj -2 °C na Goriškem. V dneh, ko se je otoplilo so se segrela tudi tla, na Primorskem tudi čez 10 °C, drugod pa od 5 do 7 °C.

Mesečna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

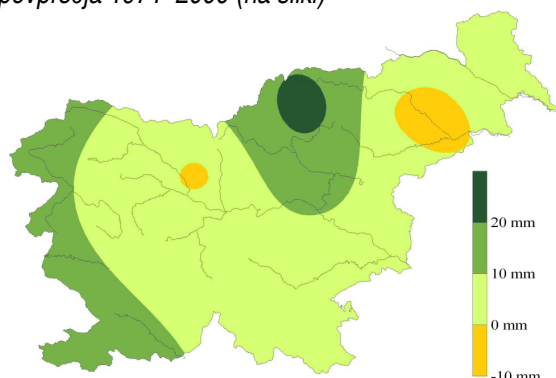
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	2,7	0,1	-1,8	10,2	2,9	0,1	-0,6	9,1
Portorož let,	4,8	0,5	-0,9	11,0	5,0	0,4	1,0	10,4
Ljubljana	0,7	-0,1	-2,6	6,2	1,3	0,1	-1,7	5,7
Celje	0,9	0,2	-2,4	6,6	1,2	0,1	-1,2	5,7
Maribor let,	0,7	0,1	-3,7	7,1	0,9	0,0	-1,3	5,5
Murska Sobota	-0,4	-0,5	-4,4	6,7	-0,2	-0,5	-2,8	5,6

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Mesečna vsota evapotranspiracije je bila na Koroškem 7 mm, na Goriškem 18 mm in na Obali okrog 26 mm, drugod pa od 10 do 17 mm. Vodna bilanca je bila povsod pozitivna, dobrih 20 mm na severovzhodu države, od 40 do 60 mm v južnem delu ter več kot 60 mm v Osrednji Sloveniji, na Koroškem, Goriškem in severozahodu države. Večinoma se je gibala okrog dolgoletnih povprečij, nekoliko večje je bilo odstopanje na zahodnem robu države ter na Koroškem in v delu Štajerske.

Mesečne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon mesečne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀
Bilje	87,1	18,0
Portorož let,	49,4	26,3
Ljubljana	64,6	11,7
Novo mesto	42,9	15,5
Celje	50,2	14,0
Maribor let,	22,9	16,9
Murska Sobota	22,8	12,8
Rateče	76,1	10,4
Slovenj Gradec	61,6	6,9

Mesečno in sezonsko število dni s snežno odejo in največja debelina snežne odeje (cm)

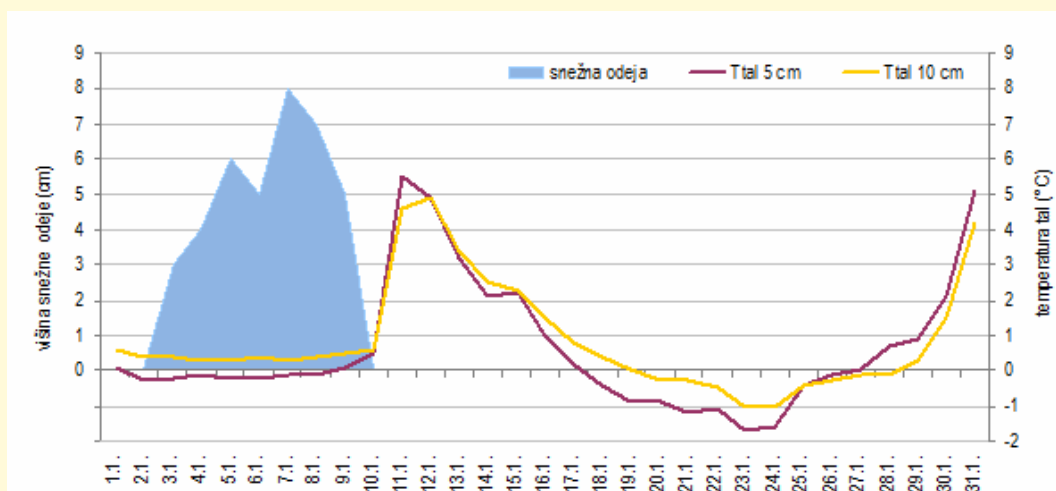
Postaja	Sneg (dni)	Sneg (max)	Sneg_mir (dni)	Sneg_mir (max)
Bilje	2	2	2	2
Portorož let,	0	0	0	0
Ljubljana	9	17	12	17
Novo mesto	10	27	16	27
Celje	8	9	12	9
Maribor let,	13	8	15	8
Murska Sobota	13	9	13	9
Rateče	10	10	27	12
Slovenj Gradec	12	10	18	10

STANJE RASTLIN

Občasno pretoplo vreme je motilo mirovanje ozimnih posevkov, marsikje smo lahko opazili njihovo razraščanje. V zadnji tretjini januarja so presenečale visoke, skoraj pomladne temperature zraka, ki so poleg ozimnih prebudile tudi druge samonikle rastline, znanilke pomladi. Na Primorskem je leska pričela cveteti oziroma prašiti že sredi januarja, dobrih 14 dni prej kot običajno. Drugod pa je njeno prezgodnje prašenje zadržala ohladitev, najprej v prvi polovici januarja, ko je večji del države za skoraj 10 dni prekrila snežna odeja in nato še hladno obdobje med 16. in 26. januarjem, ko so minimalne temperature zraka več dni vztrajale več stopinj pod zmrziščem. Negativne temperature so prodrle do 20 cm globoko v tla. Otoplitev v zadnji tretjini januarja je odtalila tla in s tem preprečila nevarnost fiziološke suše pri ozimnih. Ob koncu januarja pa smo prašenje leske lahko opazili tudi drugod po državi, prav tako prej kot povprečno in tudi bolj zgodaj kot v preteklem letu. Prebudil se je tudi mali zvonček in jarice na vrtovih. Vremenske razmere so omogočale tudi druga opravila kot na primer rez vinogradov in zimska zaščitna škropljenja v sadovnjakih na Primorskem. Po padavinah v prvi polovici januarja se je iz negativnega stanja v decembru v januarju v pozitivno stanje popravila tudi vodna bilanca.

NOVICE

Snežna odeja je v prvi tretjini januarja pokrila večji del Slovenije. V nižinskem delu Slovenije je padlo največ snega, do 27 cm, v jugovzhodnem delu, drugod je snežna odeja največ merila od 10 do 17 cm. Dva dneva s snežno odejo sta bila celo na Goriškem. V zimi 2015/2016 je bilo, z izjemo Primorske, do konca januarja od 12 do 18 dni s snežno odejo, v Zgornjesavski dolini pa do 27. Lansko zimo smo jih v primerljivem času zabeležili od 14 do 18, v Ratečah 44, v zimi 2013/2014 pa 8 dni, v Ratečah pa kar 65.

Višina snežne odeje in povprečna dnevna temperatura tal (v globini 5 in 10 cm) v januarju na postaji Maribor letališče.

Višino snega merimo v centimetrih, medtem ko višino padavin merimo v mm (oziroma l/m²). V približku lahko rečemo, da nam da 1 cm snega na enem m² 1 mm padavin. Seveda pa je natančna vrednost odvisna od gostote snega, ki je glede na razmere v ozračju (temperatura in vlažnost zraka) ob sneženju lahko zelo različna. Zato je potrebno sneg pazljivo staliti, da ne pride do izgub z izhlapevanjem ter izmeriti višino padavin.